

Luca Caioli

MESSI

*Het verhaal van een jongen
die een wereldster werd*

Vertaald door Luc de Rooy

2013
Thomas Rap
Amsterdam

Voorwoord

Messi houdt van spekkies – daarover zo dadelijk meer.

In het voorjaar van 2006 verdwaalde ik in het gangenstelsel onder de eretribune van Camp Nou, het stadion van Barcelona. Aan het einde van een gang stond een deur op een kier. Daarachter: een andere wereld. Ik was ineens op Zwaar Verboden Terrein voor onbevoegden, de verlaten kleedkamer van het beste voetbalteam ter wereld. Kleedkamer is het woord niet. Het was meer een balzaal, met de sfeer van een peperdure nachtclub. Gedimd licht, een overheersende geur van lavendel, muziek van Prince, drie (!) jacuzzi's, alsmede twee ligbaden, dertig douches en evenveel marmeren wastafels. Een bar met tientallen soorten bronwater, vijf zeer grote *flat-screens*, en een draaitafel waarbij DJ Tiësto zijn vingers zou aflikken. Geen haakjes aan de muur waaraan de heren voetballers hun kleding konden ophangen maar een mega-inloopkast. Iedere speler een *eigen* inloopkast. Die van de Braziliaan Ronaldinho was de meest in het oog springende. Er hingen acht casual outfits, zo'n twintig paar schoenen van het allerduurste, handgemaakte soort en enkele tientallen haarbanden. Ronaldinho, de beste voetballer van de wereld in 2004 en 2005, bij wie de kaars in het Catalaanse nachtleven aan drie kanten brandde, had toen al een mooie toekomst achter zich. Het pronkstuk van zijn inloopkast was een levensgrote actiefoto. Van Ronaldinho zelf.

Naast het domein van de Grote Ronaldinho lag dat van Lionel Messi. Twee trainingspakken, twee paar voetbalschoenen en een piepklein fotootje: vader en moeder Messi, met hun zoon Lionel, tijdens een picknick. Meer niet.

Toen Lionel Messi op 10 januari 2011 door topvoetballers, bondscoaches en journalisten van alle continenten werd gekozen tot beste voetballer van 2010, barstte daarover een storm van kritiek los. Hoe kon een voetballer die met de nationale ploeg van Argentinië zo'n flets WK-toernooi had gespeeld in Zuid-Afrika uitgeroepen worden tot beste van de wereld? Hoe kon hij de voorkeur krijgen boven zijn ploeggenoten bij Barcelona, de Spanjaarden Iniesta en Xavi? Die laatste twee waren immers wereldkampioen geworden.

De kritiek kwam uit Spanje, en dan vooral uit het Catalaan-Messi-vijandige kamp: dat van Madrid. En ze was dus volkomen onterecht. Zelfs Ray Charles en Jules de Corte zouden hebben kunnen zien dat hij, Lionel Messi uit Rosario, de onbetwist beste voetballer van dit tijdperk is. Zijn magistrale techniek, zijn snelheid en inzicht zijn van de allerhoogste buiten-categorie. Ook geen half werk is de kracht van zijn down to earthness. Voor Messi geen hanenkamkapsel, geen tatoeages over de volle breedte en lengte van zijn lichaam, of ander extravert gedrag. Doelpunten viert hij vrolijk jongensachtig juichend, niet door cornervlaggen om te trappen, of zijn shirt uit te trekken, of door met wijd opengesperde ogen richting de dichtstbijzijnde televisiecamera te lopen. Nooit zal hij provoceren, nooit zal hij klagen over de Spaanse scheermesverdedigers die hem wekelijks – zonder veel succes – proberen te torpederen. Messi oogt als je buurjongen die een supertalent is, van nature een gentleman en verder intens gewoon, bescheiden en verlegen.

'Nee, ik ben niet de beste. Maradona is de beste. Ik doe gewoon

mijn best. Ik wil nog meer winnen. Ik wil wereldkampioen worden met Argentinië. Ik speel graag PlayStation. Ik ben het liefst bij mijn familie. Ik heb heel veel aan mijn ouders te danken.'

In het interview dat Luca Caioli voor dit boek had met Lionel Messi, spreekt de Argentijn zelden in zinnen van meer dan acht woorden. Hij is duidelijk. En hij verdiept zich niet in de ingewikkelde kwesties van het bestaan. Messi spreekt bij voorkeur met zijn voeten, dan is hij een subliem redenaar.

Zijn vermogen om onder alle hysterische omstandigheden doodkalm te blijven moet evenmin worden onderschat. Voormalig beste speler van de wereld Johan Crujff kreeg op het toppunt van zijn roem meer dan duizend verzoeken per dag. Voor interviews, commercials, tv-optredens, liefdadigheidsdoelen. Johan bleef ondanks alles Johan. Het was medebepalend voor zijn grote succes. Vermenigvuldig de belangstelling in de jaren zeventig voor Johan Crujff met de factor B 52, en je krijgt een idee aan welk bombardement de kleine Argentijn in het huidige mediatijdperk dagelijks wordt blootgesteld. Knappe jongen die dan niet wankelt. Messi wankelt niet.

In dit boek krijgt Frank Rijkaard, die als coach van Barcelona Lionel Messi op 16-jarige leeftijd liet debuten in zijn team, de vraag of Messi de nieuwe Maradona is. Een onmogelijke, maar interessante vraag. Messi zelf vindt Maradona beter, maar voelt zich geveid als hij in één adem met het ex-wonderkind wordt genoemd. Zoveel is inmiddels zeker, Argentinië is anno nu: Tango, Eva Peron, Diego Maradona en Lionel Messi.

Onder leiding van Frank Rijkaard steeg Messi's ster in Europa razendsnel, maar in Argentinië bleef hij vooralsnog onbekend. Tot het WK voor spelers tot 20 jaar, in Nederland, in 2005. Daar bezorgde hij de Argentijnen de wereldtitel, en alle wedstrijden werden ook in Messi's vaderland live uitgezonden. Dat was zijn doorbraak als nieuwe reserve-Jezus der Argentijnen.

Aan de vooravond van de finale, die door Argentinië met 2-0 werd gewonnen van Nigeria, werd Messi in zijn Utrechtse hotel gebeld en gefeliciteerd met zijn uitverkiezing tot beste speler van het toernooi door Maradona zelf. Op dat moment had hij juist van een Nederlandse televisieploeg een spekkie gekregen, gewoon om te proeven. Messi vond het heerlijk, en herhaalde minutenlang het woord. Spekkie.

Achter in dit boek staat de duizelingwekkende reeks hoofdprijzen die Lionel Messi nu al heeft gewonnen – en hij is pas 24. Bedenk daarbij dat er één ontbreekt. De Nederlandse televisiekijker kon in 2005 zijn stem uitbrengen op de beste speler van het toernooi. Messi dus. Hij kreeg de bijbehorende prijs direct na de finale; de Gouden Klomp, gevuld met een *kingsize* spekkie.

Van The Beatles is bekend dat ze ooit, op doorreis naar Hamburg, een Arnhemse muzikwinkel hebben aangedaan, en een paar jaar later hebben opgetreden in Blokker, in Noord-Holland. Ze logeerden in het Amsterdamse Doelenhotel.

Lionel Messi, de beste voetballer van de wereld, was dus ook ooit in Nederland. Hij voetbalde in Emmen (!), waar hij tussen 17 en 23 juni 2005 logeerde in het Giraffe Hotel. Ook logeerde hij in het Mitland Hotel in Utrecht, tussen 26 juni en 3 juni, in gebouw C, in kamer 720. En tussendoor in Enschede, op het adres Boulevard 1945, nummer 2. Daar stond een hotel, dat inmiddels dienstdoet als studentenflat. Er is dus een student in Enschede die, zonder het te weten, een kamer heeft waar ooit de Grote Messi verbleef. Hij speelde er vooral PlayStation en liep op badslippers.

Voorjaar 2011 – Tom Egbers

Rosario

‘Ik koop runderlende of een willekeurig ander vierkant stuk vlees. Zoals de braadstukken die ik in Barcelona heb gezien – al weet ik niet precies hoe ze heten. Op elk stuk rundvlees strooi ik een beetje zout, ik smeer ze in met geklopt ei en haal ze door de broodkruimels. Dan bak ik ze tot ze knapperig bruin zijn en leg ze op een ovenplaat. Ik snijd de uien *en julienne* en fruit ze. Wanneer ze beginnen te zweten voeg ik gepelde tomaten, een beetje water, zout, oregano en een mespuntje suiker toe. Daarna laat ik het geheel twintig minuten op het vuur staan. Zodra de saus klaar is, giet ik deze over elk stuk vlees, zodat ze goed afgedekt zijn. Uit de vriezer haal ik smeerkaas of een blok jonge kaas en daar strooi ik enkele lepels of een paar plakjes van over het rundvlees. Dan bak ik ze in de oven tot de kaas gesmolten is. Het enige wat nog ontbreekt zijn de gebakken aardappeltjes, en de schnitzel *à la Napolitana* is klaar om geserveerd te worden.’

Met de passie en de ervaring van een goede kok beschrijft Celia het lievelingseten van haar zoon, Lionel Messi.

‘Wanneer ik in Barcelona ben, moet ik het twee of drie keer per week maken. En hij eet minimaal drie van deze stukjes vlees. Ik haal mijn hand dan door zijn haar en zeg hem: “Het komt door mijn schnitzels en de maté dat jij zo veel goals maakt.” Het klopt nog ook. Toen hij drie keer scoorde tegen Real Madrid was ik daar, kookte zijn lievelingseten en zette

's avonds maté voor hem.' Lionel heeft een eenvoudige smaakvoorkeur: schnitzels, maar niet met gekookte ham of *a caballo* (met twee eieren erbovenop), kip met een saus van rode paprika's, ui, tomaten en oregano. Hij houdt niet erg van exclusieve maaltijden, zoals zijn broer Rodrigo die klaarmaakt, maar van hem is dan ook duidelijk dat hij een echte kok is, die vroeg of laat een keer een restaurant zal openen. Het is logisch dat hij graag experimenteert en nieuwe recepten wil uitproberen, al houdt zijn jongere broer daar niet altijd van. Een zoektekauw? 'Ja, Leo houdt erg van chocolade en van *alfajores*, de typisch Argentijnse koekjes. Wanneer we naar Spanje gaan, moeten we dozen vol voor hem meenemen, zodat hij altijd een voorraadje heeft.' Het verhaal gaat dat toen een trainer uit zijn juniorentijd hem een alfajor beloofde voor elke goal die hij zou maken, het hem een keer lukte er acht op te schrokken tijdens één wedstrijd.

Gezeten voor een koffie met melk in bar La Tienda aan de Avenida San Martín de Rosario, praat de moeder van de nummer 10 van Barça openlijk over haar wereldberoemde zoon. Naast zwart haar, een voorzichtige glimlach en verschillende gezichtsuitdrukkingen die aan Leo doen denken (al lacht ze dat weg en zegt dat hij helemaal op zijn vader lijkt), heeft Celia María Cuccittini Oliveira de Messi een vriendelijke stem. Als ze aan het woord is zoekt ze vaak de blik van Marcela, haar zus, die meteen naast haar zit. De jongste dochter van de familie Cuccittini is ook moeder van voetballers: Maximiliano speelt in Mexico, bij Cruz Azul; Emanuel speelt in Duitsland, bij 1860 München; en Bruno is in opleiding aan de voetbalschool Renato Cesarini, waar spelers als Fernando Redondo en Santiago Solari hun kunstjes leerden. Marcela Cuccittini de Biancucchi is Leo's peetmoeder en favoriete tante. Hij verblijft in haar huis wanneer hij even terug is in Rosario. 'We moeten

hem dan echt bezoeken of bellen om iets van hem te horen, maar logisch: mijn zus verwent hem,' zegt Celia. 'En Emanuel is daar. Die twee zijn onafscheidelijk.' Vanaf dat ze klein waren speelden ze alleen maar met de bal. 'Ze waren met vijf jongens: de drie van mij, Matías, Rodrigo en Leo, en de twee van mijn zus, Maximiliano en Emanuel.' 's Zondags, wanneer we mijn moeder bezochten, gingen ze voor het eten allemaal de straat op om te spelen,' herinnert Celia zich. Ze speelden op het scherp van de snede, voetbal of voetvolley, en vaak kwam Leo huilend thuis omdat hij verloren had of omdat de oudere jongens vals hadden gespeeld.

'Onlangs nog had Maxi het over die potjes,' voegt Marcela eraan toe, 'en hij zei me dat wanneer iedereen weer eens in Rosario is, hij zin heeft een potje Messi-Biancucchi af te werken, zoals in de goede oude tijd.'

Via de herinneringen belanden we bij oma Celia, bij haar overheerlijke snoepjes, haar pasta, de familiebijeenkomsten op zondag en de passie voor het voetbal. 'Zij was het die de jongens naar de training bracht. Zij was het die de trainers ervan overtuigde dat ze Lionel moesten laten spelen, al had hij daar nog niet de leeftijd voor, al was hij de kleinste en de tengerste. 'Want,' zo zegt Celia, 'hij is altijd klein geweest. Ze waren bang dat de tegenstanders op hem zouden gaan staan, dat ze hem pijn zouden doen. Maar zij niet, en ze overtuigde hen: "Laat ze Lionel maar raken, laat ze het kleintje maar raken, juist dan zal hij goals maken." Zij was het ook die ons overhaalde hem voetbalschoenen te kopen. Het is jammer dat ze hem nu niet meer kan zien. Ze stierf toen Leo tien jaar oud was, maar wie weet dat ze van bovenaf, of waar ze ook is, ziet wat er van hem geworden is, dan is ze vast blij voor dat kleinkind waar ze zo van hield.'

Maar: hoe leerde Leo ooit voetballen? Wie leerde hem dat?

Hoe kwam hij aan die balvaardigheid? Zit dat in de genen? ‘Geen idee. Zijn vader, zijn broers, zijn neven; eigenlijk heeft heel onze familie altijd veel van voetbal gehouden. Ook ik ben een fan. Mijn favoriet? Maradona. Ik heb zijn carrière altijd met veel enthousiasme gevolgd. Het was geweldig wat hij in het veld liet zien. Toen ik hem ontmoette zei ik hem: “Ik hoop dat mijn zoon ooit een goede speler wordt, en dat jij hem zult kunnen trainen.” En kijk hoe het gelopen is: Maradona werd bondscoach en coachte Leo voor het nationale elftal.’

Een pauze in haar relaas: op tafel begint een telefoon te trillen. Celia excuseert zich, loopt weg en antwoordt. Marcela gaat door over de kleine Leo: ‘Hij was ongelooflijk goed. Hij was nog geen vijf jaar en speelde als de beste. Hij vond het fijn en bleef maar spelen. Hij schoot elke bal zo hard tegen de voordeur van ons huis dat de burens vaak kwamen vragen of hij niet een beetje rustiger kon doen.’

Celia zet haar telefoon uit, gaat zitten en knikt. ‘De ergste straf waar we Leo mee onder druk konden zetten, was: “En vandaag ga je niet trainen.” “Nee, mama, alsjeblieft, ik zal alles goed doen, maak je niet druk, ik beloof het... Mag ik alsjeblieft spelen?” Hij smeekte en hield vol totdat hij me overgehaald had. Leo was geen brutale jongen en ook geen straatschoffie. Hij is altijd een goede jongen geweest, rustig en in zichzelf gekeerd, zoals hij nu nog is.’

Echt? ‘Ja, echt. Hij trekt zich niets aan van de roem. Wanneer hij terug is in Rosario, dan wil hij hier komen wandelen, over de Avenida San Martín, met zijn neef. En wanneer we hem dan zeggen dat dat niet mogelijk is, want dat de lui uit deze buurt, als ze hem zien, euforisch worden en hem nog geen twee stappen laten zetten, dan wordt hij humeurig. Hij begrijpt het niet, wordt kwaad. In Barcelona gaat hij in sneakers en sportkleden naar El Corte Inglés. Ronaldinho heeft

hem vaak voor gek verklaard zo over straat te gaan. Hij is zich er niet van bewust wie hij is. Daarom maakt het hem niet uit beroemd te zijn, handtekeningen uit te delen of met zijn fans op de foto te gaan. Soms, wanneer hij na lange tijd weer terug thuis is, of als ik hem ga opzoeken, dan ga ik in bed naast hem liggen. Dan praten we, ik aai hem door zijn haar, we vertellen elkaar dingen en dan zeg ik: "Hoeveel zouden meisjes er niet voor overhebben om hier, aan jouw zijde te liggen?" Dan kijkt hij me aan en zegt: "Praat nou geen onzin, mam."

Aan de muren van de bar hangen shirtjes van Argentijnse voetballers. Ingelijst, en achter glas, hangt er ook eentje van Leo, met het nummer 30 van Barcelona. 'Ze weten niet dat ik zijn moeder ben, al wonen we in dezelfde buurt,' merkt Celia op, een vrouw die zich afzijdig houdt van de roem, erg bewust van de risico's die de roem met zich meebrengt, en die duidelijk de prioriteiten in haar leven en dat van haar zoons kiest. Heel goed, maar: hoe voelt ze zich als de moeder van een crack? 'Trots. Heel trots. De krant openslaan, zowel in Spanje als in Argentinië, en een artikel over hem te zien staan, een shirtje van hem te zien hangen, of zien dat kinderen dat aanhebben, dat maakt me trots. Net als het me pijn doet als zijn spel bekritiseerd wordt, of als ik leugens over zijn leven hoor. Het raakt je in het diepst van je ziel wanneer iemand zegt: "Heb je dit of heb je dat gezien?"' En Leo? 'Maar heel af en toe leest hij wat ze over hem schrijven. Als hij dat meekrijgt, maakt het hem helemaal niet uit. Maar dat betekent niet dat hij het nooit zwaar heeft. Hij heeft ook zijn zwakke momenten gehad: toen hij geblesseerd was, voor maanden aan de kant stond, of wanneer de dingen niet gaan zoals hij dat wil. Als dat gebeurt, denk ik geen twee keer na en pak mijn koffers om naar Barcelona te gaan, om te zien hoe het met hem is, om hem bij te staan, om hem zoveel mogelijk te helpen. Leo is al-

tijd een jongetje geweest dat zich in zijn problemen opsluit, maar tegelijkertijd was hij altijd erg volwassen voor zijn leeftijd. Ik herinner me dat toen we hem de mogelijkheid gaven naar Argentinië terug te keren, hij me zei: “Mam, maak je niet druk, ik blijf, gaan jullie maar, God zal ons bijstaan.” Hij heeft veel doorzettingsvermogen.’

We hebben het opnieuw over het succes, over de mensen aan beide zijden van de oceaan, die uitzinnig worden van ‘la Pulga’ (de Vlo, Messi’s bijnaam). ‘Hetgene wat ik het leukst vind is dat de fans van hem houden,’ zegt Celia. ‘Ze houden van hem, geloof ik, omdat hij eenvoudig, nederig, aardig is gebleven. Hij denkt altijd aan anderen en maakt zich zorgen of het met iedereen om hem heen goed gaat: zijn ouders, broers en zus, neefjes en nichtjes, neven en nichten. Hij denkt altijd aan zijn familie. Uiteraard, ik ben zijn moeder, en wanneer een moeder over haar kinderen praat, verschijnt een schittering in haar ogen en kan ze alleen maar goede dingen zeggen; maar eerlijk: Leo heeft een groot hart.’

Hoe ziet een moeder de toekomst van haar zoon? ‘Over voetbal gesproken hoop ik dat hij geschiedenis schrijft zoals Pelé, zoals Maradona, dat hij ver, heel ver zal komen. Maar als moeder vraag ik vooral aan God dat hij gelukkig is, dat hij een familie sticht, dat hij een prachtig leven zal leven, want hij heeft nog altijd geen leven geleid. Hij heeft zich tot nu toe met lichaam en geest aan het voetbal gewijd. Hij gaat niet uit, hij doet geen dingen die jongens van zijn leeftijd doen. Daarom hoop ik dat hij een prachtig leven zal hebben. Dat heeft hij verdiend.’

Buiten de grote glazen wand is de hemel betrokken. Het verkeer is chaotischer geworden: bussen, taxibusjes, auto’s die een rookwolk met zich meevoeren, een paard-en-wagen vol oud ijzer geladen en een massa mensen die in optocht langs

de winkels en de haltes van het openbaar vervoer trekken. Celia moet ervandoor, thuis wacht María Sol. Marcela moet Bruno gaan ophalen aan de voetbalschool. Het regent en Celia dringt aan haar gasten terug naar het centrum te brengen. Ze gaat haar auto halen. Bij het vertrek wil Marcela nog een paar laatste woorden kwijt over de angsten van een moeder: blessures of geld dat een speler het hoofd op hol brengt. ‘Tot nu toe hebben mijn zonen en Leo hun realiteitsgevoel nooit verloren. Ik en mijn familie, en ook die van mijn zus, wij wonen nog in de buurt waar we geboren zijn, in hetzelfde huis waar we altijd gewoond hebben, we zijn hier niet vertrokken, we hebben onze oorsprong niet willen achterlaten, en de jongens zijn de jongens gebleven die ze altijd waren. Ik hoop dat dat nooit verandert. Dat hun niet overkomt wat andere voetballers weleens wil overkomen: dat ze door de roem een ander persoon worden.’

Een grijze Volkswagen stopt aan de stoep. Celia rijdt snel door de straten van Rosario-Zuid. We komen langs de school waar Leo naartoe ging, en ze merkt op: ‘Hij was geen goede leerling. Hij was nogal snel afgeleid.’

Ze slaat rechts af en passeert de muur van Tiro Suizo, een sportvereniging die in 1889 door immigranten uit de provincie Tesino is opgericht. Twee jongetjes merken de auto niet op, ze zijn met andere zaken bezig, met de bal aan de voet, met dribbelen.

‘Zo was Lionel ook,’ zegt Celia.